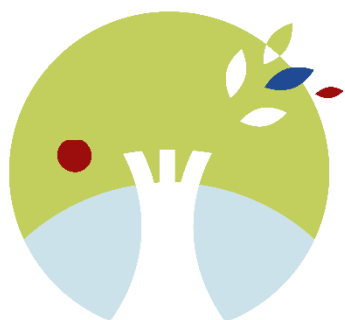


Preventie en integriteitsbeleid

Stichting Trainingsinstituut Nederland
Januari 2022

V2.0



Trainingsinstituut
Nederland

	2
1 Kinderen en jeugd: de kostbaarste schat	3
1.1 Sociale ontwrichting	3
1.2 Welzijn voor kinderen	3
1.3 Trainingsinstituutsproces	4
1.4 Geestelijke vereisten	4
1.5 Beleid voor sociale veiligheid	5
2 Samenvatting	5
3 Risico analyse	6
3.1 a. Lijst van activiteiten en gedragingen	6
3.2 b. Risico's voor (sociale) veiligheid	7
3.3 c. Beheersmaatregelen	7
4 Voorkomen	9
4.1 Het Vrijwilligersregister	9
4.2 Gedragscode (vrijwillige) medewerkers	10
4.3 Verklaring Omtrent Gedrag	10
4.4 Opleiding	10
4.5 Referenties	11
5 Veilige activiteiten	12
5.1 Activiteiten op buurtniveau	12
5.2 Nationale of regionale activiteiten	13
5.3 Residentiële activiteiten voor kinderen of jeugd zonder hun ouders of verzorgers	13
5.4 Ongevallen	14
5.5 Sociale media en digitale apparatuur	14
5.6 Anderen die eenmalig of voor korte duur een bijdrage leveren aan activiteiten.	15
5.7 Gegevens bijhouden	15
6 Wat als het misgaat?	15
6.1 Klacht	15
6.2 Vermoedens van misbruik	16
6.3 Melding	17
Bijlage 1 - Registratieformulier vrijwilligers	23
Bijlage 2 - Referentie formulier (1ste en 2e)	24
Bijlage 3 - Gedragscode (vrijwillige) medewerkers, activiteiten Trainingsinstituut Nederland	25

1 Kinderen en jeugd: de kostbaarste schat

1.1 Sociale ontwrichting

Trainingsinstituut Nederland laat zich inspireren door de woorden van het Universele Huis van Gerechtigheid in een boodschap van april 2000.

In de huidige toestand van de maatschappij worden kinderen met een wreed lot geconfronteerd. Miljoenen en miljoenen in het ene land na het andere zijn sociaal ontwricht. Kinderen merken dat ze vervreemd zijn van ouders en andere volwassenen, of ze nu in rijke of armoedige omstandigheden leven. Deze vervreemding heeft haar wortels in een egoïsme dat voortkomt uit materialisme en dat aan de wortel ligt van de goddeloosheid die overal het bezit neemt van het hart der mensen. De huidige sociale ontwrichting van kinderen is een zeker teken dat een maatschappij in verval is; deze toestand is echter niet beperkt tot enig ras, klasse, natie of economische situatie, zij gaat daar dwars doorheen. Het doet ons hart verdriet wanneer wij beseffen dat in zo vele delen van de wereld de kinderen als soldaten gebruikt worden, als arbeiders uitgebuit worden, praktisch als slaaf verkocht worden, tot prostitutie gedwongen worden, tot voorwerp van pornografie gemaakt worden, in de steek gelaten worden door ouders die gericht zijn op hun eigen verlangens en op andere manieren tot slachtoffer gemaakt worden die te talrijk zijn om op te noemen. Vele van dergelijke verschrikkingen worden de kinderen aangedaan door de ouders zelf. De spirituele en psychologische schade gaat elke inschatting te boven. Onze wereldwijde gemeenschap kan aan de gevolgen van deze omstandigheden niet ontkomen. Dit besef zou ons moeten aansporen tot een dringende en aanhoudende inspanning in het belang van de kinderen en de toekomst.

1.2 Welzijn voor kinderen

Het Huis van Gerechtigheid zegt dat “spiritueel onderwijs aan kinderen en jongeren van het hoogste belang [is] voor de verdere vooruitgang van de gemeenschap”. Het Huis schrijft vervolgens:

Het is ook noodzakelijk dat individuen en instellingen op alle niveaus, dat wil zeggen de gemeenschap als geheel, een juiste houding laten zien tegenover kinderen en algemene belangstelling tonen voor hun welzijn. Zo'n houding moet sterk verschillen van de houding van een snel in verval rakende orde.

Deze houding van de gemeenschap wordt vervolgens verder uitgewerkt:

Kinderen zijn de kostbaarste schat die een gemeenschap kan bezitten want zij hebben de belofte en de garantie voor de toekomst in zich. Zij dragen het zaad voor het karakter van de toekomstige maatschappij die grotendeels vorm krijgt door wat de volwassenen waar de gemeenschap uit bestaat doen of nalaten te doen ten opzichte van kinderen. Zij zijn een onderpand dat door geen gemeenschap straffeloos verwaarloosd kan worden. Een allesomvattende liefde voor kinderen, de manier waarop ze behandeld worden, de kwaliteit van de aandacht die hen gegeven wordt, de geest van volwassen gedrag tegenover hen, deze behoren alle tot de essentiële aspecten van de vereiste houding. Liefde vereist discipline, de moed om kinderen te laten wennen aan ontbering en niet toe te geven aan hun grillen of ze helemaal aan hun lot over te laten. Er dient een sfeer gehandhaafd te worden waarin kinderen voelen dat ze bij de gemeenschap horen en delen in de doelen ervan. Ze moeten op liefhebbende, maar volhardende wijze begeleid worden tot het naleven van bahá'í-normen, tot het bestuderen en onderrichten van de Zaak op manieren die passen bij hun omstandigheden.

Onder de jonge mensen in de gemeenschap zijn diegenen die bekend zijn als aankomende jeugd, waarvan de leeftijd valt tussen de 12 en de 15. Zij vertegenwoordigen een speciale groep met speciale behoeften, daar ze een beetje tussen de kindertijd en de jongerenleeftijd in zitten, een tijd waarin er veel in hen verandert. Er moet op creatieve wijze aandacht besteed worden aan het hen betrekken bij activiteitenprogramma's die hun belangstelling zullen vasthouden, hun bekwaamheid om te onderrichten en dienstbaar te zijn vormen en die hen betrekken bij sociale omgang met oudere jongeren. Het gebruik van kunst in diverse vormen kan bij zulke activiteiten van grote waarde zijn.

1.3 Trainingsinstituutsproces

Een centrale rol in de ontwikkeling van deze houding zijn de gemeenschapsopbouwende activiteiten die plaatsvinden in elke gemeenschap: bijeenkomsten voor gebed en meditatie, kinderclasses, jeugdgroepen en leerkringen. In de woorden van het Universele Huis van Gerechtigheid in de Ridván 2010 bericht:

... bijeenkomsten die het godvruchtige karakter van de gemeenschap versterken; klassen waarin het gevoelige hart en de geest van kinderen worden gevoed; groepen waarin de bruisende energie van jeugdigen wordt gekanaliseerd; leerkringen die voor iedereen toegankelijk zijn en die mensen van verschillende achtergronden de mogelijkheid geven om op gelijke voet vooruit te komen en de toepassing van de leringen in hun persoonlijke en collectieve leven te onderzoeken ...”

Het trainingsinstituut is verantwoordelijk voor het versterken van het educatieve proces, inclusief de ontwikkeling van het kinderklasprogramma en het Jeugdbekrachtigingsprogramma in het land. Hieronder valt de systematische training en begeleiding van begeleiders voor kinderclasses en jeugdgroepen, plus het vertalen van kinderklas materialen en jeugdboeken.

1.4 Geestelijke vereisten

De bescherming van kinderen, jeugd, jongeren en kwetsbare personen in de activiteiten van de gemeenschap is van het grootste belang en mag nooit in het gedrang komen. Van essentieel belang is het innerlijke karakter en gedrag van de begeleiders van deze activiteiten.

In de brief van 28 december 2010, roept het Universele Huis van Gerechtigheid de bahá'í-gemeenschap op te reflecteren over de geestelijke vereisten voor het welslagen van alle bahá'í-ondernemingen.

Hij [Shoghi Effendi] wees erop dat drie hiervan “zich onderscheiden boven alle andere en onontbeerlijk zijn”: een rechtschapen gedrag, een kuis en heilig leven en vrij zijn van vooroordelen.”

Karaktereigenschappen die horen bij rechtschapen gedrag zijn: *rechtvaardigheid, billijkheid, waarheidsliefde, eerlijkheid, onbevooroordeeldheid, degelijkheid en betrouwbaarheid*. Deze zouden elke fase van het leven van de bahá'í-gemeenschap moeten kenmerken. Bij een kuis en heilig leven horen *bescheidenheid, zuiverheid, gematigdheid, fatsoenlijkheid, en reinheid van geest*.

Deze bijzondere karaktereigenschappen worden verwacht van alle mensen die betrokken zijn bij de gemeenschapsopbouwende activiteiten en liggen aan de basis voor de juiste houding van de gemeenschap naar kinderen.

1.5 Beleid voor sociale veiligheid

Het groeiende bewustzijn van het belang van sociale veiligheid binnen de georganiseerde activiteiten, heeft Trainingsinstituut Nederland ook doen besluiten om beleid hiervoor op te stellen.

Dit beleid dient als grondslag voor de uitvoering van een set van maatregelen om het voorkomen van onveilige situaties te voorkomen én in het geval dat zich een incident voordoet, hier passend mee om te gaan. Bovendien is het noodzakelijk om een werkwijze van openheid en partnerschap te ontwikkelen met de betrokken ouders.

Dit document is een eerste aanzet om te komen tot een coherente aanpak voor het waarborgen van de sociale veiligheid van deelnemers aan onze activiteiten. Door jaarlijkse evaluatie aan de hand van de ervaringen opgedaan bij de verschillende activiteiten zal verfijning en aanpassing moeten plaatsvinden.

De richtlijnen in dit document zijn bindend voor alle vrijwilligers, medewerkers, ondersteuners en bestuursleden van Trainingsinstituut Nederland die dienen als kinderklasbegeleiders, jeugdgroepbegeleiders, leerkringbegeleiders, instituutskoördinatoren en/of personen die deze activiteiten ondersteunen.

2 Samenvatting

Dit preventie- en integriteitsbeleid bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Risicoanalyse: “Wat hadden we anders moeten doen?”. Dat is een vraag die veelal wordt gesteld nadat zich een voorval of reeks incidenten van grensoverschrijdend gedrag binnen een organisatie heeft voorgedaan. Die vraag kan echter ook worden gesteld voordat zo iets gebeurt. Dan noemen we het een risicoscan en wat we anders moeten doen noemen we beheersmaatregelen. De risicoanalyse maakt duidelijk dat op 3 vlakken maatregelen kunnen worden genomen, namelijk voor, tijdens en nadat een incident zich heeft voorgedaan.
2. Preventiemaatregelen: Op het vlak van het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag kan veel worden gedaan: het registreren van vrijwilligers maakt het mogelijk te screenen welke personen met kinderen en jeugd in contact komen. Deze mensen moeten zich identificeren en er vindt een background-check plaats. Dit laatste krijgt invulling door een Verklaring Omtrent Gedrag en door twee referenties op te vragen. Vrijwilligers kunnen worden gevraagd een gedragscode te ondertekenen waarmee ze aangeven bekend te zijn met de standaarden die worden gesteld voor hun gedrag en houding. Vrijwilligers krijgen een component sociale veiligheid in hun opleiding aangeboden om hen bekend te maken met het onderwerp.
3. Richtlijnen voor tijdens activiteiten: Richtlijnen voor verschillende soorten activiteiten geven begeleiders handvatten om tijdens de activiteiten zelf de veiligheid te waarborgen. Hoe te handelen bij ongevallen en de aankomst en het vertrek van deelnemers zijn situaties die direct betrekking hebben op de veiligheid van de deelnemers. Maar ook het omgaan met social media, digitale apparatuur en het toelaten van assistenten bij activiteiten, zijn zaken die deelnemers kunnen raken.

4. Procedures voor als het misgaat: Wat als het ondanks alle preventieve maatregelen en richtlijnen toch fout gaat. Dan is het van belang om snel, zorgvuldig en eenduidig te handelen. Een melding van grensoverschrijdend gedrag, of een vermoeden daarvan, moet goed worden ontvangen en onderzocht. Er moet tijdig contact met de politie worden gezocht en het is nodig goed met alle betrokkenen te communiceren. Daarvoor worden er vertrouwenspersonen aangewezen, wordt een commissie sociale veiligheid benoemd, komt er instructie voor begeleiders en organisatoren in gespreksvoering en vormen van misbruik.

3 Risico analyse

Waar liggen op het vlak van sociale veiligheid de grootste risico's? Om dit in beeld te brengen is hieronder een inventarisatie gemaakt van de type activiteiten die worden georganiseerd onder auspiciën van Trainingsinstituut Nederland. Vervolgens worden de mogelijke risico's benoemd en beheersmaatregelen aangereikt.

"Kind" of "kinderen" verwijst naar iedereen jonger dan 18 jaar en is van toepassing op personen jonger dan 18 jaar, zelfs als zij de kinderklasbegeleider, jeugdgroepbegeleider, leerkringbegeleider of assistent van deze activiteiten zijn.

3.1 a. Lijst van activiteiten en gedragingen

- ⊕ Begeleiden van kinderklassen;
- ⊕ Begeleiden van jeugdgroepen;
- ⊕ Begeleiding van leerkringen;
- ⊕ Toezicht op kinderen bij de bovengenoemde drie activiteiten, op reflectiebijeenkomsten en andere activiteiten georganiseerd onder auspiciën van Trainingsinstituut Nederland;
- ⊕ Aankomst en vertrek van kinderen bij klassen, jeugdgroepen, leerkringen en andere activiteiten;
- ⊕ Pauzes tijdens deze activiteiten voor kinderen en jeugd;
- ⊕ Deelname aan outreach-activiteiten;
- ⊕ Outdoor-activiteiten;
- ⊕ Sportactiviteiten;
- ⊕ Uitstapjes en serviceprojecten;
- ⊕ Trainingen met overnachting;
- ⊕ Trainingen met buitenlandse reizen;
- ⊕ Gebruik van privé faciliteiten voor de organisatie van activiteiten;
- ⊕ Gebruik van openbare voorzieningen voor de organisatie van activiteiten;
- ⊕ Transportregelingen inclusief carpoolen;
- ⊕ Zorg voor kinderen met speciale onderwijsbehoeften;
- ⊕ Omgang met uitdagend gedrag bij kinderen;
- ⊕ Geneesmiddelen/ allergieën administratie (specifiek per deelnemend kind);
- ⊕ Eerste hulp;
- ⊕ Preventie en omgang met pesten bij kinderen;
- ⊕ Training van leraren, begeleiders en assistenten bij het beschermen van kinderen;
- ⊕ Gebruik van externe bezoekers als onderdeel van het leveren van activiteiten;

- ⦿ Zorg voor kinderen met specifieke kwetsbaarheden en / of behoeften;
- ⦿ Vrijwilligers en ouders die betrokken zijn bij de organisatie van activiteiten;
- ⦿ Bezoekers en andere volwassenen aanwezig in faciliteiten terwijl activiteiten plaatsvinden;
- ⦿ Gebruik van social media en digitale apparatuur door kinderen;
- ⦿ Gebruik van social media en digitale apparatuur door docenten, begeleiders en hun assistenten;
- ⦿ Toepassing van sancties volgens de gedragscode van de organisatie;
- ⦿ Gebruik van video/ fotografie/ andere media om gebeurtenissen te registreren.

3.2 b. Risico's voor (sociale) veiligheid

- ⦿ Het niet of niet tijdig herkennen van een bedreiging van het welzijn van de deelnemers door de verantwoordelijken;
- ⦿ Het niet, niet volledig of tijdig melden van grensoverschrijdend gedrag door de verantwoordelijken;
- ⦿ Letsel aan een kind door een ander kind, door iemand van de organisatie of een andere aanwezige tijdens het bijwonen van activiteiten;
- ⦿ Letsel als gevolg van pestgedrag;
- ⦿ Ontoereikend toezicht op kinderen tijdens het bijwonen van activiteiten van de organisatie;
- ⦿ Schade als gevolg van ongepaste relatie of communicatie tussen kind en een ander kind of volwassene;
- ⦿ Schade doordat kinderen op ongepaste wijze toegang hebben tot/ gebruik maken van computers, sociale media, telefoons en andere apparaten terwijl ze zich op een activiteit bevinden;
- ⦿ Schade of letsel aan kinderen die specifieke kwetsbaarheden hebben door ontoereikende zorg of aandacht hiervoor;
- ⦿ Beschadiging door gebrekkige toepassing van de gedragscode;
- ⦿ Grensoverschrijdend gedrag als gevolg van één-op-één lesgeven of begeleiden van een activiteit;
- ⦿ Grensoverschrijdend gedrag als gevolg van ongepaste communicatie door een lid van de organisatie met deelnemers via sociale media, sms, digitale apparaten of op een andere manier;
- ⦿ Risico op schade veroorzaakt door leden van het personeel van de organisatie die ongepast materiaal gebruiken / verspreiden via sociale media, sms, digitale apparaten of op een andere manier.

3.3 c. Beheersmaatregelen

Wat zou gedaan kunnen worden om bovenstaande risico's te minimaliseren?

1. Vrijwilligers, medewerkers, ondersteuners en bestuursleden ontvangen een bericht met actieve verwijzing naar dit document;
2. Alle vrijwilligers, medewerkers, ondersteuners en bestuursleden moeten zich houden aan dit Preventie en Integriteitsbeleid;
3. Opleiding van begeleiders en ondersteunende vrijwilligers in het Preventie- en Integriteitsbeleid en de daarmee samenhangende handelwijzen;

4. De organisatie beschikt over een beleid en duidelijke procedures met betrekking tot activiteiten die worden gehouden in particuliere en openbare voorzieningen.
5. De organisatie beschikt over een beleid en duidelijke procedures met betrekking tot residentiële evenementen.
6. Er zijn duidelijke procedures voor registratie bij het trainingsinstituut als een begeleider of ondersteunende vrijwilliger. Zonder deze registratie mogen deze mensen niet werken met kinderen namens Trainingsinstituut Nederland;
7. De organisatie heeft een duidelijk beleid en procedures om ervoor te zorgen dat al haar activiteiten voldoen aan het preventie- en integriteitsbeleid;
8. De organisatie heeft een gedragscode voor leraren, animators, docenten en assistenten;
9. De organisatie heeft een gedragscode voor kinderen;
10. De organisatie beschikt over een procedure om de gedragscode met de ouders te delen;
11. Ouders krijgen een exemplaar van de Verklaring sociale veiligheid en hebben op verzoek toegang tot het Preventie- en Integriteitsbeleid;
12. De organisatie voldoet aan de overeengekomen disciplinaire procedures voor begeleiders en assistenten;
13. De organisatie beschikt over een beleid en procedures voor het beheer van eerste hulp;
14. De organisatie heeft een beleid voor digitale technologieën met betrekking tot het gebruik door kinderen;
15. De organisatie beschikt over een beleid en procedures voor het gebruik van externe personen om activiteiten te introduceren voor kinderklassen, junior jeugdgroepen en studiekringen;

Op basis van deze risicoanalyse kunnen op drie vlakken maatregelen worden genomen. Ten eerste kunnen gericht risico's worden bestreden door preventieve maatregelen. Daarnaast kunnen risico's worden beheerst door afspraken te maken over de manier waarop bijeenkomsten en activiteiten worden georganiseerd en begeleid. Een goede voorbereiding houdt ook rekening met het slechtste scenario. Daarom is het zaak in het geval van een vermoeden of melding van grensoverschrijdend gedrag, op de juiste manier te handelen. Daartoe is uitgeschreven welke procedure hierin gevolgd moet worden.

4 Voorkomen

Door zorgvuldigheid in de werving, begeleiding en organisatie van vrijwilligers kan misbruik worden voorkomen. Dit hoofdstuk beschrijft de preventieve maatregelen die worden ondernomen.

Deze maatregelen zijn:

- a. De registratie van alle vrijwilligers die dienen als begeleider van een kinderklas, jeugdgroep en leerkring of als assistent in één van deze activiteiten.
- b. Het verifiëren van de identiteit van deze vrijwilligers aan de hand van een geldig legitimatiebewijs.
- c. Het bieden van een passende opleiding zodat de vrijwilligers de vaardigheden en kwaliteiten ontwikkelen die benodigd zijn voor de betreffende activiteit.
- d. Het toevoegen van het onderdeel 'Sociale veiligheid' aan de bovengenoemde opleiding.
- e. Het vereisen en faciliteren van de aanvraag van een Verklaring Omtrent Gedrag.
- f. Het vereisen van twee referenties voor toelating tot het vrijwilligersregister.

Het doel van deze maatregelen is om zo goed mogelijk te verzekeren dat iedereen die actief is bij deze activiteiten, de relevante training heeft doorlopen en er geen reden is om aan te nemen dat deze persoon niet met kinderen of kwetsbare personen zou mogen werken.

4.1 Het Vrijwilligersregister

Om goed te kunnen bijhouden wie in welke hoedanigheid als vrijwilliger dient en of deze persoon wel voldoet aan gestelde vereisten, is het bijhouden van een register noodzakelijk.

Verplicht

Opname in het register is verplicht voor allen die willen dienen als een begeleider van kinderclassen, jeugdgroepen en leerkringen of in deze activiteiten willen assisteren.

Opname op persoonlijk verzoek

Opname van een persoon in het register moet door betrokkene zelf worden aangevraagd. Dit is noodzakelijk omdat de betrokkene conform de Algemene Verordening Persoonsgegevens zelf toestemming moet verlenen voor het bijhouden en delen van diens persoonsgegevens. Tevens is verificatie van iemands identiteit aan de hand van een geldig legitimatiebewijs noodzakelijk om identiteitsfraude te voorkomen.

Voorwaarden

In het register worden twee niveaus van vrijwilligers onderscheiden.

1. *Personen die zich willen inzetten als begeleider van een kinderklas, jeugdgroep of leerkring;*
Deze personen fungeren als de eerstverantwoordelijke voor een activiteit. Om die reden worden aan hun inzet strengere eisen verbonden.
2. *Personen die bij deze activiteiten betrokken willen zijn als assistent.*
Veel activiteiten worden door meerdere personen ondersteund. Vaak is er sprake van een co-begeleider of assistent. De assistent vervult een ondersteunende rol en is vaak een jonger iemand die leert.

Gezien het verschil in functie, gelden voor deze twee niveaus verschillende voorwaarden. Deze zijn:

Begeleider van kinderklas, jeugdgroep of leerkring

1. Het succesvol afronden van de relevante training als begeleider van een kinderklas, jeugdgroep of leerkring;
2. Tenminste 15 jaar oud zijn;
3. Het kunnen overleggen van een Verklaring Omtrent Gedrag.
4. Twee goedkeurende referenties.

Ondersteunende vrijwilliger

1. Tenminste 12 jaar oud zijn;

Registratie en bekendmaking

Het Vrijwilligersregister wordt bijgehouden door het secretariaat van Trainingsinstituut Nederland. Inzage in het register wordt gegeven aan de Nationale Geestelijke Raad van de bahá'ís van Nederland.

4.2 Gedragscode (vrijwillige) medewerkers

De houding en het gedrag van begeleiders hebben een grote invloed op het gevoel van veiligheid tijdens een activiteit. Om goed gedrag te bevorderen is het nodig een standaard te hanteren over wat wel en niet betamelijk is. Deze standaard is omschreven in de Gedragscode (Vrijwillige) Medewerkers, zie bijlage 3.

Meer dan omgangsregels

Omgangsregels zijn bedoeld voor iedereen van een organisatie. Dus voor vrijwilligers, medewerkers, deelnemers en bestuur. Het belangrijkste punt in de omgangsregels is respect voor elkaar.

Een gedragscode is er voor begeleiders, dus voor vrijwilligers die een verantwoordelijkheid hebben voor deelnemers zoals kinderen of mensen met een verstandelijke beperking. Bij de gedragscode gaat het om de zorg, verantwoordelijkheid en bescherming van degenen met wie je 'werkt' als vrijwilliger en begeleider.

Stimuleert het gesprek

De gedragscode maakt duidelijk over hoe vrijwilligers en begeleiders omgaan met degenen die ze helpen. Een gedragscode helpt ook om het gesprek daarover op gang te brengen. Dat betekent dus niet dat je probeert om al het lichamelijke of persoonlijke contact met de deelnemers te verbieden. De gedragscode helpt je om erover te blijven praten en zo naar je eigen gedrag en dat van andere begeleiders te kijken. Want als er sprake zou zijn van seksueel ongewenst gedrag, wil je het daar zo snel mogelijk over hebben.

4.3 Verklaring Omtrent Gedrag

Een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) wordt voor alle vrijwilligers die dienen als begeleider aangevraagd, persoonlijk of door het secretariaat van Trainingsinstituut Nederland. Aanvraag geschiedt digitaal en dient te worden bevestigd door de vrijwilligers met diens eigen DigiD.

4.4 Opleiding

Inbedding module sociale veiligheid

Training in het beleid inzake sociale veiligheid en de procedures van Trainingsinstituut Nederland (dit document), wordt onderdeel van de leerkringen en trainingen voor boek 3 en boek 5. De begeleider moet er ook voor zorgen dat alle deelnemers het preventie- en

integriteitsbeleid en de bijbehorende risicobeoordeling hebben gelezen en begrepen. Mochten deelnemers dit nog niet hebben gedaan, dan maakt het ook deel uit van de opleiding tot leerkringbegeleider (boek 7).

Hoewel er geen speciale training nodig is om een groep mensen te helpen vertrouwd te raken met het beleid, moeten begeleiders contact opnemen met hun nationaal/ clustercoördinator als ze hulp nodig hebben bij het voltooien van dit aspect van de studiekekring.

Start registratieproces

Bij de training in de boeken 3, 5 en 7 worden de deelnemers aangemoedigd om het registratieproces te starten en een VOG aan te vragen wanneer zij met hun training beginnen.

Rol begeleider

De begeleider van een leerkring vervult in dit proces zowel een inhoudelijke als praktische rol. Enerzijds voorziet deze in het verdiepen in het preventie- en integriteitsbeleid en het helpen van de deelnemers om zich bewust te worden van het belang hiervan. Anderzijds stimuleert de begeleider praktische zaken als het invullen van het aanvraagformulier, het ondertekenen van de gedragscode en het aanleveren van een referentie.

Stages / meelopen met een activiteit

Als onderdeel van de opleiding kunnen begeleiders in opleiding gevraagd worden een stage te lopen bij een ervaren begeleider. Dit is mogelijk zolang een geregistreerde begeleider bij de activiteit aanwezig is.

4.5 Referenties

Voor registratie als begeleider zijn 2 referenties vereist.

De 1ste referentie

Omdat voor het dienen als begeleider een opleiding vereist is, vormt de opleider in de persoon van de begeleider het eerste referentiepunt. Daartoe vult deze desgevraagd het formulier (zie bijlage 2) in. Het gebruik van het formulier is niet verplicht. Het is voldoende als het secretariaat de vragen mondeling aan de begeleider stelt. In het geval dat iemand als ondersteunende vrijwilliger wil fungeren, kan een persoon uit de bahá'í-gemeenschap, de "eerste verwijzer", als eerste referentie fungeren.

Bij het beoordelen van de geschiktheid van een persoon, zijn het de volgende kenmerken die moeten worden overwogen:

- Verantwoordelijkheid;
- Looptijd;
- Betrouwbaarheid;
- Betrouwbaarheid;
- Zelf motivatie;
- Motivatie van anderen;
- Energie.

De 2e referentie

Naast de begeleider wordt één van de volgende instellingen om een 2e referentie gevraagd:

- Nationaal/ Clustercoördinator (ofwel cluster of regionaal);
- Bestuur Trainingsinstituut Nederland

Deze referentie wordt mondeling gecontroleerd door het secretariaat.

5 Veilige activiteiten

Het zorgvuldig selecteren en opleiden van vrijwilligers is op zichzelf niet voldoende. Het is daarnaast van belang om afspraken te maken over de omgang met elkaar. Hieronder worden de richtlijnen omschreven die moeten zorgen voor veilige situaties tijdens bijeenkomsten en activiteiten.

5.1 Activiteiten op buurtniveau

Het opzetten van kinderclassen en jeugdgroepen in een buurt zijn gemeenschapsopbouwende initiatieven waarin de Trainingsinstituut Nederland betrokken is. Deze activiteiten worden meestal gestart op individueel initiatief. Omdat we momenteel leren hoe we deze activiteiten kunnen uitvoeren, moet er een zekere mate van flexibiliteit zijn in de manier waarop we ze benaderen. De veiligheid van kinderen is echter van het allergrootste belang en moet bij de oprichting van klassen of groepen in een wijk ten volle worden overwogen.

Veel van deze klassen of groepen zullen in privéwoningen plaatsvinden en de omstandigheden kunnen sterk verschillen, maar de volgende regels moeten strikt worden nageleefd:

- ❖ Iedereen die als begeleider dient, moet 15 jaar of ouder zijn. Zij moeten hebben voldaan aan de criteria voor opname in het vrijwilligersregister.
- ❖ Allen die dienen als ondersteunend vrijwilliger moeten 12 jaar of ouder zijn. Zij moeten hebben voldaan aan de criteria voor opname in het vrijwilligersregister.
- ❖ Er moet een getraind persoon van 15 jaar of ouder zijn per groep van acht kinderen of jongeren plus, waar mogelijk, een andere persoon van 15 jaar of ouder die is geregistreerd als assistent.
- ❖ Er moet een extra geregistreerde begeleider zijn voor elke keer dat de groepsgrootte groter wordt dan een veelvoud van acht. (Daarom heb je 2 begeleiders nodig voor 9 - 16 deelnemers, 3 voor 17 - 24 enz.).
- ❖ Een geregistreerde begeleider moet te allen tijde aanwezig zijn tijdens de les / groep en geen enkel kind / jeugd mag ooit alleen blijven met de leraar of assistent.
- ❖ In uitzonderlijke omstandigheden, waar niemand anders is geregistreerd als een begeleider om de klas, jeugdgroep of leerkring te doen, kan een geregistreerde begeleider van 15 jaar of ouder de klas of groep begeleiden op voorwaarde dat er een geregistreerde assistent van 12 jaar of ouder is, ook aanwezig is.
- ❖ Voorzieningen voor kinderen om de badkamer of het toilet te gebruiken tijdens een kinderklas moeten van tevoren worden afgesproken met de ouders, maar niemand mag met een kind de badkamer betreden. In uitzonderlijke omstandigheden, bijvoorbeeld als het kind ziek is en naar de badkamer moet worden begeleid, moet de deur van de badkamer open worden gelaten.
- ❖ Als het kind ziek is, moet de ouder onmiddellijk worden gebeld.
- ❖ Een toestemmingsformulier voor kinderclassen/ jeugdgroepen moet worden ingevuld en ondertekend door ouders/ verzorgers (zie bijlage 4).
- ❖ Alles moet in het werk worden gesteld om ervoor te zorgen dat de klas/ faciliteit veilig is. Zie hiervoor verderop de richtlijnen voor activiteiten.
- ❖ De ouder of aangewezen voogd haalt kinderen jonger dan 11 jaar op uit de klas. De persoon of personen die dat doen, moeten bekend zijn bij de begeleider.
- ❖ Jeugdige jongeren moeten zich aanmelden wanneer ze aankomen en afmelden voordat ze de activiteit verlaten.

- ☞ De ouder of aangewezen voogd van het kind/ de jeugd moet tijdens de les bereikbaar zijn via de mobiele telefoon of vaste lijn.
- ☞ Een kopie van de gedragscode van dit preventie- en integriteitsbeleid wordt met de ouders gedeeld.

5.2 Nationale of regionale activiteiten

- ☞ Voor nationale en regionale activiteiten gelden dezelfde vereisten aan begeleiders en ondersteunende vrijwilligers als hierboven beschreven bij de buurtactiviteiten. Hetzelfde geldt voor de aanwezigheidsvereisten van meerdere begeleiders afhankelijk van de groepsgrootte.
- ☞ Een verantwoordelijke persoon van 15 jaar of ouder moet te allen tijde aanwezig zijn tijdens de activiteit en geen enkel kind/ jeugd mag alleen worden achtergelaten met de begeleider of assistent.
- ☞ Een toestemmingsformulier voor kinderklassen/ junior jeugdgroepen moet worden ingevuld en ondertekend door ouders/ verzorgers.
- ☞ De ouder of aangewezen voogd haalt kinderen jonger dan 11 jaar op uit de klas. De persoon of personen die dat doen, moeten bekend zijn bij de begeleider.
- ☞ Kinderen die naar de WC moeten, zullen door een van de begeleiders of assistenten naar de faciliteit moeten worden begeleid. Gedurende de tijd dat de klas in de handen van één begeleider wordt achtergelaten, moet de deur open worden gelaten en de begeleider in de deuropening staan. De begeleider die het kind naar de badkamer begeleidt, moet in de open buitendeur van een openbare voorziening staan terwijl het kind het toilet gebruikt.
- ☞ Jeugd moet zich aanmelden bij aankomst en afmelden bij vertrek uit de groep / klas. Als hij voor een korte tijd weggaat (bijvoorbeeld om naar het toilet te gaan), moet de jeugd zich afmelden.
- ☞ De ouder of aangewezen voogd van kinderen en jeugdigen moet tijdens de les bereikbaar zijn via de mobiele telefoon of vaste lijn.
- ☞ Alles moet in het werk worden gesteld om ervoor te zorgen dat de klas / faciliteit veilig is.

5.3 Residentiële activiteiten voor kinderen of jeugd zonder hun ouders of verzorgers

Wanneer een residentieel evenement is gepland waarbij de ouders/ voogden niet aanwezig zijn, moeten de volgende zaken worden overwogen:

- ☞ Veiligheid in relatie tot locatie, transport en activiteiten;
- ☞ Het afsluiten van een verzekering om alle aspecten van de reis te dekken;
- ☞ Schriftelijke toestemming wordt verkregen van de ouders om relevante medische of dieetinformatie op te nemen;
- ☞ Slaapplaatsen voor mannen en vrouwen moeten zich in verschillende vertrekken bevinden. Jongens mogen niet in de meisjesslaapzalen worden toegelaten en omgekeerd. Als er accommodatie in een eenpersoonskamer is, moeten er voor jongens en meisjes duidelijk gescheiden ruimtes zijn en mogen er geen meisjes in jongenskamers zijn of andersom. Dit is te allen tijde van toepassing.
- ☞ Als er ergens wordt gekampeerd moet het terrein in gedeelten voor verdeeld naar geslacht en er afzonderlijke verantwoordelijke volwassenen van hetzelfde geslacht worden aangewezen om toezicht te houden op de gebieden.
- ☞ De begeleiders/ verzorgers moeten worden ondergebracht in dezelfde accommodatie als de personen die ze begeleiden.

- ❖ Wanneer organisatoren/ commissieleden niet in hun eigen slaapgedeelte slapen, maar dichterbij de kinderen (bijvoorbeeld van in het geval van ziekte of ander incident waarvoor een tussenkomst vereist is), dan moeten er altijd 2 leden van de organisatie zijn.
- ❖ Waar mogelijk moeten de verantwoordelijke volwassenen van hetzelfde geslacht zijn als de jongeren die de accommodatie bezetten. Waar dit niet mogelijk is, moet de volwassene van het andere geslacht bij de (open) deur staan, terwijl een volwassene van dezelfde sekse naar binnen gaat.
- ❖ Volwassenen mogen het slaapgedeelte niet alleen betreden.
- ❖ De privacy van jongeren moet altijd gerespecteerd worden in slaapzalen, kleedkamers, douches en toiletten. Het is aan te bevelen dat volwassenen in dergelijke gebieden niet alleen met jongeren verblijven.

5.4 Ongevallen

Het is belangrijk dat de begeleider op de hoogte is van medische aandoeningen of allergieën die een kind of jeugd kan hebben en alle medicijnen die zij op dat moment gebruiken. Deze informatie moet worden verstrekt op de toestemmingsformulieren van de ouders die vereist zijn voor de buurtklassen en voor residentiële evenementen die niet worden bijgewoond door ouders of verzorgers. Zie: Aanhangsel 1 Ouderlijk toestemmingsformulier Buurtgebeurtenissen en aanhangsel 5 Ouderlijk toestemmingsformulier Woonomstandigheden.

Een EHBO-doos moet beschikbaar zijn op elke locatie waar een klas of groep wordt gehouden. Op zomer- en winterscholen zal er ook een persoon moeten zijn die is opgeleid in eerste hulp en iemand die een defibrillator kan gebruiken.

In het geval van een ongeval waarbij een kind gewond raakt tijdens een les of evenement, moet onmiddellijk hulp worden ingeroepen als er een vermoeden bestaat van een wezenlijk letsel. Er moet onmiddellijk contact worden opgenomen met de ouder(s). Als geen contact kan worden opgenomen met de ouder(s), moet medische hulp worden verkregen. Dit geldt ook als een kind tijdens een les of evenement ziek wordt. Medicatie mag nooit worden gegeven zonder schriftelijke toestemming van ouders of artsen.

Op evenementen die jongeren zonder hun ouders bijwonen, moet een persoon of personen worden aangesteld om eventuele ongevallen of ziekten aan te pakken. Elke jongere die betrokken is bij een ongeval waarbij sprake is van een duidelijke of vermoedelijke verwonding, moet onmiddellijk worden behandeld voor medische behandeling, zelfs als het slachtoffer terughoudend is. De verantwoordelijke persoon mag niet vertrouwen op het oordeel of de garanties van het slachtoffer en als er een vermoeden van letsel bestaat, moet medische hulp worden ingeroepen. Medische behandeling moet ook worden gezocht in gevallen van ziekte, behalve bij zeer licht ongerief.

Incidenten van minder belangrijke aard, zoals kleine snijwonden en blauwe plekken, kunnen worden behandeld door de begeleider. Een rapport van alle ongevallen en incidenten moet worden vastgelegd.

5.5 Sociale media en digitale apparatuur

Degenen die met kinderen/ jongeren werken, moeten zich bewust zijn van de mogelijkheden voor misbruik door het misbruik van mobiele telefoons, sms-berichten en andere vormen van sociale media.

In het geval dat een begeleider een mobielnummer voor kinderen/ jongeren wil hebben om hen over de klas of groep te informeren, moet toestemming van de ouders worden aangevraagd en

mag het nummer alleen worden gebruikt voor het doel waarvoor het was gegeven. Tekst gestuurd naar kinderen/ jongeren moet ook worden gekopieerd naar de ouder/ voogd. Als communicatie via sms met een jongere een gesprek wordt, moet de communicatie worden beëindigd.

Ouders moeten op de hoogte worden gesteld van elk gebruik van sociale media gerelateerd aan de klas/ groep en hun activiteiten, en waar mogelijk toegang hebben tot alle gebruikte platforms; bijvoorbeeld WhatsApp, Snapchat en andere applicaties die vergelijkbare functies uitvoeren die communicatie tussen groepsleden mogelijk maken.

5.6 Anderen die eenmalig of voor korte duur een bijdrage leveren aan activiteiten.

Wanneer een persoon of personen die niet op onze lijst van geregistreerde begeleider zijn binnengebracht op een eenmalige of korte termijn om met de klas/ groep te werken, moet de begeleider bij de klas of groep blijven altijd.

Elke persoon die een kinderklas, jeugdgroep of leerkring voor dit doel bezoekt, moet een exemplaar van het preventie en integriteitsbeleid ontvangen, zodat zij ermee bekend kunnen raken en de begeleider moet de handtekening van die persoon bewaren als bewijs van hun kennis van het beleid.

5.7 Gegevens bijhouden

De volgende gegevens moeten worden bewaard door de begeleider. Wanneer de klas of groep niet langer actief is, moeten deze gegevens worden verzonden naar het trainingsinstituut.

- Houd een overzicht bij voor elk kind/ elke jeugd, inclusief medische details, eventuele speciale behoeften en contactnummers voor noodgevallen.
- Houd een register bij van de kinderklaslessen;

6 Wat als het misgaat?

Ondanks alle hierboven beschreven maatregelen voor het creëren van een veilig klimaat is het risico op misdragingen niet volledig uit te sluiten. Daarom is het noodzakelijk heldere afspraken vast te leggen over vermoedens van grensoverschrijdend gedrag en de behandeling van beschuldigingen.

6.1 Klacht

Bespreken

Als een kind, jongere, ouder of voogd een algemene klacht heeft over de begeleiding van een klas of groep, wordt deze aangemoedigd dit eerst met de begeleider op te nemen. Als dit niet tot een oplossing leidt, dan wel de aard van het probleem het moeilijk maakt dit direct met de begeleider op te nemen, kan de persoon zich wenden tot de coördinator van het trainingsinstituut voor diens regio.

Klacht

Een andere mogelijkheid is het indienen van een klacht. Dit kan bij de coördinator van het trainingsinstituut, of indien deze niet aanwezig is in de betreffende plaats, bij het secretariaat van Trainingsinstituut Nederland. Voor de behandeling van klachten is geen vaste procedure vastgesteld.

6.2 Vermoedens van misbruik

Ook als er geen klacht wordt ingediend, kan er sprake zijn van onbetamelijk gedrag. Er zijn tal van redenen waarop slachtoffers het vergrijp verborgen houden. Signalering en herkenning door omstanders en verantwoordelijken is daarom belangrijk.

Definities en begrippen

De eerste stap in het herkennen van misbruik is kennis van de verschillende vormen. Deze zijn: Verwaarlozing, emotionele mishandeling, fysieke mishandeling en seksueel misbruik. Een kind kan op een bepaald moment aan een of meerdere vormen van misbruik worden blootgesteld.

Verwaarlozing

Verwaarlozing kan worden gedefinieerd in termen van een weglating, waarbij het kind aanzienlijke schade lijdt of de ontwikkeling schaadt doordat het geen voedsel, kleding, warmte, hygiëne, intellectuele stimulering, toezicht en veiligheid, gehechtheid aan en affectie van volwassenen en / of medische zorg.

Schade kan worden gedefinieerd als de slechte behandeling of de aantasting van de gezondheid of ontwikkeling van een kind.

Of het significant is, wordt bepaald door de gezondheid en ontwikkeling van het kind in vergelijking met wat redelijkerwijs van een kind van vergelijkbare leeftijd mag worden verwacht.

Verwaarlozing wordt meestal op verschillende manieren zichtbaar in een bepaalde periode in plaats van op een specifiek punt. De drempel van aanzienlijke schade wordt bereikt wanneer de behoeften van het kind worden genegeerd in die mate dat zijn of haar welzijn en / of ontwikkeling ernstig worden beïnvloed.

Emotioneel misbruik

Emotioneel misbruik is normaal gesproken te vinden in de relatie tussen een ouder/ verzorger en een kind in plaats van in een specifieke gebeurtenis of patroon van gebeurtenissen. Het komt voor wanneer de ontwikkelingsbehoefte van een kind aan affectie, goedkeuring, consistentie en veiligheid niet wordt bereikt. Tenzij andere vormen van misbruik aanwezig zijn, wordt het zelden gemanifesteerd in termen van fysieke tekens of symptomen.

Emotioneel misbruik kan zich manifesteren in termen van gedrag, cognitief, affectief of fysiek functioneren van het kind. Voorbeelden hiervan zijn onveilige gehechtheid, ongelukkig zijn, een laag zelfbeeld, onderpresteren in onderwijs en ontwikkeling en oppositioneel gedrag. De drempel van aanzienlijke schade wordt bereikt wanneer misbruik interacties domineren en typerend worden voor de relatie tussen het kind en de ouder/ verzorger.

Fysiek misbruik

Lichamelijk misbruik van een kind is datgene wat resulteert in daadwerkelijke of potentiële fysieke schade door een interactie, of een gebrek aan interactie, die redelijkerwijs binnen de controle valt van een ouder of persoon in een positie van verantwoordelijkheid, macht of vertrouwen. Er kunnen enkele of herhaalde incidenten zijn.

Seksueel misbruik

Seksueel misbruik vindt plaats wanneer een kind door een andere persoon wordt gebruikt voor zijn of haar bevrediging of seksuele opwinding, of voor dat van anderen.

Verwaarlozing of misbruik van kinderen kan vaak moeilijk te identificeren zijn en kan in vele vormen voorkomen. Een lijst met indicatoren voor kindermishandeling is opgenomen in bijlage 1 van het eerste document voor kinderen. Geen enkele indicator moet op zichzelf als overtuigend

van misbruik worden beschouwd. Dit kan wijzen op andere omstandigheden dan kindermishandeling. Alle tekens en symptomen moeten worden onderzocht in de context van de situatie van het kind en de familieomstandigheden.

Het vermogen om kindermishandeling te herkennen kan zowel afhangen van de bereidheid van een persoon om de mogelijkheid van het bestaan te accepteren als van zijn kennis en informatie. Er zijn gewoonlijk drie stadia in de identificatie van kinderverwaarlozing of -misbruik:

- de mogelijkheid overwegen;
- op zoek gaan naar tekenen van verwaarlozing of misbruik;
- registratie van informatie.

Signalen

De volgende gedragingen vormen indicaties voor misbruik:

- Letsel of gedrag dat consistent is met zowel misbruik als een onschuldige verklaring, maar waar er ondersteunende indicatoren zijn die de bezorgdheid ondersteunen dat het een geval van misbruik kan zijn.
- Consistente indicatie gedurende een periode dat een kind lijdt aan emotionele of fysieke verwaarlozing.
- Het toegeven (impliciet of expliciet) van vermeend misbruik door een slachtoffer, dader of omstander.
- Een specifieke indicatie van een kind dat hij of zij werd misbruikt.
- Een waarneming van een persoon die zag dat het kind werd misbruikt.
- Bewijs (bijvoorbeeld letsel of gedrag) dat consistent is met misbruik en waarschijnlijk niet op een andere manier is veroorzaakt.

Handelen bij vermoedens

Als u vermoedens van grensoverschrijdend gedrag heeft, is het belangrijk daarop te handelen. Probeer zoveel mogelijk feiten en details te verzamelen, zonder indringend of onverstandig te zijn. Probeer het kind niet te ondervragen en stel geen indringende vragen. U kunt het kind laten weten dat u zich zorgen maakt over hem of haar en ze op elk gewenst moment helpen als ze het nodig hebben. Stel ze geen directe vragen, zoals "gebeurt dat en dat gebeurt er met je?" Of "Is dat zo en zo doe je iets?". Dit wordt als leidend beschouwd en kan later actie ondernemen die mogelijk genomen worden.

Als u niet zeker weet of een formeel rapport moet worden ingediend, kunt u uw vermoedens bespreken met een lid van de commissie sociale veiligheid.

6.3 Melding

Een klacht of vermoedens kunnen leiden tot het doen van een melding. Een melding wordt gedefinieerd als de bekendmaking van een situatie of incident bij de aangewezen commissie voor sociale veiligheid.

De procedure bij de afhandeling van een melding bestaat uit de volgende onderdelen:

1. De ontvangst van de melding
2. Eerste onderzoek en advies
3. Vervolgstappen
4. Informeren van betrokkenen

Ontvangst van de melding

Als een kind vertelt dat deze grensoverschrijdend gedrag heeft meegemaakt, dan wel ander ongepast gedrag heeft ervaren, is de wijze waarop deze melding wordt ontvangen van grote

invloed op zowel het slachtoffer als de verdere behandeling van de melding. Hiervoor gelden de volgende richtlijnen:

- ☪ Luister aandachtig naar de woorden die de melder gebruikt om de gebeurtenis te omschrijven. Trek geen informatie uit het kind. Laat in plaats daarvan het kind vertellen wat hij of zij wil vertellen.
- ☪ Noteer wie, wat, waar, wanneer. Is er sprake van meer slachtoffers en/of plegers? Wie zijn op de hoogte?
- ☪ Zorg dat het slachtoffer veilig is.
- ☪ Maak oogcontact met het kind en geef signalen dat je hoort wat de melder zegt. Doe dit ook als je zelf moeite hebt om het verhaal te geloven.
- ☪ Ga zo normaal mogelijk om met het slachtoffer en andere betrokkenen. Blijf kalm - toon geen woede of afkeer.
- ☪ Praat niet met de verdachte over het voorval. En zorg dat melder en andere betrokkenen niet over het voorval gaan praten.
- ☪ Bied hulp aan als de melder niet om weet te gaan met het voorval en verwijst hem of haar door naar professionele hulp.
- ☪ Verzeker het kind dat deze er goed aan doet om dit te delen.
- ☪ Leg uit dat u het iemand anders moet vertellen - beloof geen vertrouwelijkheid.
- ☪ Vertel het kind wat u van plan bent te doen en houd hem of haar op de hoogte van wat er zal gebeuren

Aandachtspunten bij dit gesprek zijn:

- ☪ Het vergt enorme moed voor een kind om misbruik te onthullen. Als ze het je vertellen, is dat omdat ze je vertrouwen om hen te helpen. Ze weten niet hoe ze hiermee om moeten gaan, dus als volwassene moet je de leiding nemen.
- ☪ Het is nooit de schuld van het kind. Ongeacht wat een kind heeft gedaan (een regel overtreden, snoep/ geld geaccepteerd, laat opgehouden, alcohol of drugs gebruikt), ze hebben geen schuld voor misbruik.
- ☪ Als u verrassing, woede, afkeer, afschuw of ongeloof vertoont, kunnen kinderen hun verklaring intrekken of wijzigen omdat ze uw reactie niet kunnen verwerken. Het is erg belangrijk om op een rustige manier te accepteren wat ze zeggen.
- ☪ Het kan heel schokkend en moeilijk zijn om over kindermishandeling te horen. Zorg ervoor dat je daarna zelf de juiste ondersteuning krijgt.
- ☪ Ga er nooit vanuit, omdat je iemand kent en aardig vindt, of omdat ze een positie van autoriteit of vertrouwen hebben, dat ze geen kind hebben kunnen misbruiken. Wijs nooit het verhaal van een kind af omdat je de persoon kent die wordt beschuldigd.
- ☪ Doe geen valse beloftes. Je kunt niets anders beloven dan dat je zult proberen te helpen op wat voor manier dan ook.

Geschikt vocabulaire

"Je hebt er goed aan gedaan door het mij te vertellen"

"Ik zal je helpen"

"Wat er met je is gebeurd, is fout"

"Het is niet jouw schuld"

"Je hebt niets verkeerd gedaan"

"Ik ben blij dat je het me verteld hebt"

Ongepaste reactie

Uiting van ongelooft;
 Ondervraging uitvoeren;
 Zelf de dader confronteren;
 Geheimhouding beloven;
 Het kind doorverwijzen, het verhaal nog een keer aan iemand anders te vertellen.

Verslaglegging

Noteer zo snel mogelijk na het gesprek wat het kind u heeft verteld. Noteer zo veel mogelijk woordelijk wat het kind heeft gezegd, wat u in reactie daarop hebt gezegd en wat de context van het gesprek was.

Noteer datums, tijden, gebeurtenissen zo goed als u zich kunt herinneren. Bewaar al deze aantekeningen. Maak kopieën op het moment dat u ze afgeeft, zodat u ze nog heeft mocht de persoon ze kwijtraken.

Informeer de ouders dat een rapport naar de commissie Sociale Veiligheid wordt gestuurd, tenzij dit het kind verder in gevaar brengt.

Eerste onderzoek en advies

Commissie Sociale Veiligheid bahá'í Gemeenschap Nederland

De Nationale Raad (zie statuten van Trainingsinstituut Nederland) heeft een commissie Sociale Veiligheid benoemd die tot taak heeft om:

1. Advies en ondersteuning te geven aan de gemeenschap over zaken betreffende het welzijn van kinderen en jongeren;
2. Het in behandeling nemen van meldingen rondom sociale veiligheid;
3. Het uitvoeren van besluiten van de Nationale Raad met betrekking tot sociale veiligheid.
4. Het fungeren als contactpersoon voor politie en justitie.

Onderzoek

Bij een melding onderzoekt de commissie de beschuldigingen en de situatie. Daarbij worden zowel het slachtoffer als de beschuldigde gehoord. Het onderzoek start zo spoedig mogelijk na de melding en wordt binnen 4 weken afgerond.

Slachtoffer

Als het erop lijkt dat er een strafbaar feit is gepleegd, is het belangrijk om eerst met de politie te praten. Daarna kun je de direct betrokkenen informeren. Persoonlijk, bijvoorbeeld door bij ze langs te gaan. De zaakcoördinator voert deze gesprekken samen met een ander lid. Vertel alleen over de feiten, toon begrip en beschuldig niemand. Geef duidelijk aan wat de vervolgstappen van de vereniging zullen zijn en dat de politie het onderzoek doet, verder niemand. Vertel ouders ook dat ze voor informatie, melding of aangifte naar de zedenpolitie kunnen gaan.

De beschuldigde

Voer het een objectief gesprek met de beschuldigde. Dus niet uithoren, beschuldigen of veroordelen. De organisatie gaat de beschuldiging goed uitzoeken en mogelijk is er een maatregel nodig. Geef de beschuldigde de kans om te reageren en wijs hem/haar op mogelijkheden voor hulp, bijvoorbeeld een vertrouwenspersoon (niet dezelfde als voor het slachtoffer). Bespreek de mogelijkheid om rechtsbijstand in te schakelen en wees heel duidelijk over de stappen. Stel hem/haar op non-actief als de pleger de feiten toegeeft. Bij ontkenning kan het ook goed zijn om diegene op non-actief te stellen. Leg dit schriftelijk vast en stel zo'n verklaring al op vóór het gesprek. De zaakcoördinator maakt een verslag van het gesprek en iedereen die erbij was ondertekent dit. Hou tijdens het hele traject contact met de beschuldigde.

Klacht of aangifte

Na de eerste gesprekken moet de verdere procedure snel helder worden. Dit zijn de keuzes:

- ☞ Het indienen van een klacht;
- ☞ Een verzoek tot bemiddeling;
- ☞ Aangifte doen bij de politie.

Soms kan een aangifte tegelijk met een klacht worden gedaan. Dat mag elkaar niet in de weg zitten. De zaakcoördinator zorgt voor de afstemming. De commissie adviseert de Nationale Raad over de te nemen acties.

Zorgvuldige begeleiding

De commissie wijst onderling 2 van diens leden aan per zaak. Zij pakken de zaak samen verder op. Samen, want dat is veiliger en steviger. Spreek af dat een van de twee contact met de beschuldigde houdt. De ander kan zich dan richten op het slachtoffer en de andere betrokkenen. Dit tweetal bekijkt de zaak en besluit of er een vervolg komt. Zo ja, dan kies je een zaakcoördinator. Hij of zij coördineert het hele proces: van melding tot en met evaluatie. Dit zijn de belangrijkste onderwerpen voor de zaakcoördinator:

- ☞ Het volledige traject coördineren na de melding;
- ☞ De melding registreren;
- ☞ Een logboek bijhouden en een dossier maken. Bij dit soort zaken gebeurt er heel veel in korte tijd, daarom moet je op elk moment informatie in het logboek op tijdstip terug kunnen vinden;
- ☞ Een plan van aanpak en tijdsplan maken;
- ☞ Samen met het bestuur betrokkenen op de hoogte brengen en houden;
- ☞ Het totale traject evalueren nadat de zaak is afgerond;
- ☞ Het dossier vernietigen als iemand onschuldig blijkt te zijn;
- ☞ Een woordvoerder kiezen die verantwoordelijk is voor de publiciteit.

Vertrouwelijkheid

In het belang van het kind moet alle informatie over zorgen voor het welzijn van het kind worden gedeeld op basis van 'need to know' (d.w.z. welke informatie dan ook moet worden gedeeld om een kind te beschermen) met de relevante wettelijke instanties.

Aan het kind of aan de ouders kunnen geen geheimhoudingsverplichtingen worden opgelegd. Informatie die voor één doel is verzameld, kan niet voor een ander worden gebruikt zonder de persoon te raadplegen die de informatie heeft verstrekt.

Alle archieven met betrekking tot de zorg voor het welzijn van een kind worden door onze aangewezen verbindingpersoon bewaard in een beveiligde afgesloten kast. Alle digitale gegevens worden bewaard op een met een wachtwoord beveiligde computer en in een gecodeerd bestand.

Vervolgstappen

Advies en melding bij de politie

Als er sprake lijkt te zijn van strafbare feiten moet je zo snel mogelijk met de politie praten. Dat kan anoniem, dus zonder namen te noemen. De politie heeft alle ervaring om met jou te bekijken wat er moet gebeuren. Zo nodig kijkt de politie samen met het openbaar ministerie of er genoeg bewijs is voor een vervolging. Het inschakelen van de politie is ook belangrijk omdat de zaak dan wordt geregistreerd. De kans wordt dan kleiner dat een pleger ergens anders hetzelfde doet. Natuurlijk bepalen politie en justitie uiteindelijk of iemand schuldig is.

Politie en justitie doen onderzoek naar een melding van seksueel misbruik. Dat is hun wettelijke taak. Een vrijwilligersorganisatie kan dat niet doen. Het is erg belangrijk om politie en justitie hun werk te laten doen, want dan voorkom je dat er fouten gemaakt worden waardoor

bijvoorbeeld een pleger uiteindelijk vrijgesproken kan worden. Hier kun je op letten bij een gesprek met de politie:

- ☞ Wil je meer weten of aangifte doen;
- ☞ Vraag of er echt een strafbaar feit is gepleegd;
- ☞ Zijn er genoeg feiten voor een aangifte;
- ☞ Vraag advies over hoe je omgaat met de pleger, het slachtoffer en andere betrokkenen;
- ☞ Is er sporenonderzoek nodig en zo ja, hoe stel je die veilig?
- ☞ Wil de politie rapportages, dossiers/ roosters en dergelijke hebben?
- ☞ Wie doet wat richting vrijwilligersorganisatie en alle betrokkenen?

Inzet externe deskundigen

Er zijn verschillende redenen om een externe deskundige in te schakelen. Bijvoorbeeld als de organisatie voor het eerst met seksueel misbruik te maken krijgt. Of als de vrijwilligersorganisatie te klein is om alles zelf te regelen. Soms zijn zedenzaken erg ingewikkeld en zijn er meerdere slachtoffers. Vaak is er dan ook sprake van onrust in de samenleving. In die gevallen is het verstandig om een externe deskundige in te schakelen. Kijk op de site over seksueel geweld voor meer informatie.

Besluitvorming

De Nationale Raad is verantwoordelijk voor het nemen van beslissingen over eventuele disciplinaire maatregelen. Het rapport van de commissie sociale veiligheid of de uitkomsten van het politieonderzoek dienen daarbij als leidraad.

Informeren van betrokkenen

Vrijwilligers

Als er sprake is van seksueel ongewenst gedrag kan dat veel vragen oproepen bij vrijwilligers. Voorkom dat mensen partij gaan kiezen of (per ongeluk of met opzet) het onderzoek van de politie belemmeren. Vaak voelen mensen zich schuldig: had ik dit kunnen voorkomen? Dus informeer de vrijwilligers na de gesprekken met betrokken ouders en beschuldigde en in overleg met de politie of behandelaar van de klacht. Vertel alleen de feiten en zeg niets over de schuldvraag. Wees duidelijk over wat de organisatie gedaan heeft en gaat doen. Geef ruimte voor reacties, maar ga niet in op 'wat er zou kunnen gebeuren'. Maak duidelijk dat je na de uitspraak van Justitie of de klachtbehandelaar meer informatie geeft. En vertel de vrijwilligers wat ze wel en niet mogen doen.

De andere ouders

Ouders (niet die van het slachtoffer) zijn ongerust en dat is begrijpelijk. Het is belangrijk om hen ook snel meer te vertellen. Maar alleen de feiten. Ga niet met hen bespreken wat er mogelijk nog meer gebeurd zou kunnen zijn en heb het beslist niet over de schuldvraag. Blijf rustig en nuchter. Wees duidelijk over wat de organisatie gedaan heeft en gaat doen. Geef ruimte voor reacties, maar ga niet in op 'wat er zou kunnen gebeuren'. Maak duidelijk dat je na de uitspraak van Justitie of de klachtbehandelaar meer informatie geeft. Als het een politiezaak is, dan zal iemand van de zedenpolitie aanwezig zijn om vragen te beantwoorden.

Woordvoerder

Iedereen wil alles weten van een zaak over seksueel misbruik. Overleg daarom zo snel mogelijk met alle betrokkenen en kies een woordvoerder. Die kan dan de pers afhandelen. Altijd artikelen eerst inzien voordat ze geplaatst mogen worden. Bouw aan vertrouwen door op tijd heldere informatie te geven – en alleen de feiten. Maak duidelijk dat de vereniging de kwestie serieus neemt. Geef aan wat er is gedaan en wat er nog gedaan wordt. Zeg niets over de schuldvraag, zelfs niet als een beschuldigde heeft bekend. Dat is een zaak voor politie en justitie. De

informatie die via de pers naar buiten komt, helpt om vertrouwen te wekken bij ouders en anderen.

Bijlage 1 - Registratieformulier vrijwilligers

Met dit formulier vraagt u opname aan in het Vrijwilligersregister van Trainingsinstituut Nederland. Opname in het Vrijwilligersregister is noodzakelijk voor iedereen die dienstbaar wil zijn als begeleider of assistent van een kinderklas, jeugdgroep of leerkring.

Persoonsgegevens¹

- 1 Achternaam _____
 2 Voornaam _____
 3 Geboortedatum _____
 4 Woonplaats _____
 5 E-mailadres _____
 6 Telefoonnummer _____

Opleiding

7. Welke trainingen heeft u met succes afgerond? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Beleid ter bescherming van kinderen
 Boek 3 (Leraar kinderclassen)
 Boek 5 (Jeugdgroep begeleider)
 Boek 7 (Leerkring begeleider)
 Geen van bovenstaande (assistent)

8. Wie was uw begeleider van deze trainingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Sociale veiligheid

9. Is er een reden waarom u ongeschikt zou kunnen zijn om met kinderen en jonge mensen te werken? Als u ja antwoordt, omschrijf dan deze reden(en).

Nee Ja , want

10. Bent u ooit veroordeeld voor een misdrijf? Als u ja antwoordt, vermeld dan de aard en datum (en) van de overtreding(en).

Nee Ja , want

11. Stemt u ermee in dat een Verklaring Omtrent Gedrag zal worden aangevraagd? U dient daarvoor desgevraagd digitaal akkoord voor te geven met uw DigiD.

Ja Nee

Meesturen

Wij verzoeken u samen met dit formulier de volgende stukken mee te sturen:

- Een ondertekend exemplaar van de gedragscode;

Handtekening: _____ Datum: _____

Dit formulier graag opsturen naar het Secretariaat van de Trainingsinstituut Nederland:

Secretariaat@trainingsinstituut.org

¹ Met het ondertekenen van dit formulier geeft u toestemming voor registratie van uw persoonsgegevens in het Vrijwilligersregister van Stichting Trainingsinstituut Nederland. Uw gegevens worden uitsluitend gebruikt ter verificatie van uw status als erkend vrijwilliger.

Bijlage 2 - Referentie formulier (1ste en 2e)

Houd bij het invullen van dit formulier rekening met de vereiste kwaliteiten die nodig zijn om als begeleider van een kernactiviteit te dienen. Deze kwaliteiten zijn: betrouwbaarheid, verantwoordelijkheid, volwassenheid, energie, en zelfmotivatie.

1ste referentie

Voorgestelde persoon

1. Achternaam _____
2. Voornaam _____
3. Woonplaats _____

Opleiding

4. Heeft bovengenoemde persoon kennisgenomen en begrip verkregen over het preventie en integriteitsbeleid. Indien nee, licht uw antwoord toe.

Ja Nee , want _____

5. Is er enige reden, aanleiding of zorg dat deze persoon niet in contact zou moeten zijn met kinderen of jonge mensen? Als u "ja" aankruist, zullen wij contact met u opnemen voor verdere informatie.

Nee Ja

Naam van de 1ste referent: _____

Handtekening: _____ Datum: _____

2e referentie

Kunt u bovenstaande beantwoording onderschrijven?

Ja Nee , want _____

Heeft u hierover aanvullende opmerkingen?

Naam van de 2e referent: _____

Handtekening: _____ Datum: _____

Dit formulier graag per post opsturen naar het Nationaal Secretariaat van Trainingsinstituut Nederland: Secretariaat@trainingsinstituut.org

Bijlage 3 - Gedragscode (vrijwillige) medewerkers, activiteiten Trainingsinstituut Nederland

Veel grenzen in het contact tussen (vrijwillige) medewerkers en minderjarige leden / deelnemers aan de activiteiten van de bahá'í-gemeenschap zijn niet eenduidig. Het ene kind wil even op schoot zitten als hij/zij troost zoekt, het andere kind heeft behoefte aan een aai over de bol en weer een ander kind vindt het niet prettig om aangeraakt te worden. Hierover kunnen nooit exacte grenzen worden afgesproken die voor alle kinderen en in alle situaties gelden. Dat is maar goed ook, want voor veel kinderen is dichtbijheid en lichamelijk contact een voorwaarde om te groeien. Maar er is wel één heel duidelijke grens en dat is de grens dat seksuele handelingen en contacten tussen (jong)volwassen medewerkers en minderjarigen, die bij ons komen, absoluut ontoelaatbaar zijn!

Daarom hebben wij als Trainingsinstituut Nederland voor alle (vrijwillige) medewerkers die willen dienen een gedragscode opgesteld. De gedragscode bestaat uit twee delen:

- a. regels die bijdragen aan een open, transparante en veilige omgeving voor kinderen én vrijwilligers en;
- b. een omschrijving van seksueel grensoverschrijdend gedrag die het uitgangspunt is voor de besluitvorming door de Nationale Raad (zie statuten Trainingsinstituut Nederland).

Wanneer je bij ons komt werken, als vrijwilliger, stagiair(e) of als betaalde kracht, vragen wij je deze gedragscode te ondertekenen. Hiermee verklaar je dat je de gedragscode kent en volgens de gedragscode zult handelen.

1. De gedragsregels voor (vrijwillige) medewerkers:

- a. De begeleider moet zorgen voor een omgeving en een sfeer waarbinnen de minderjarige zich veilig en gerespecteerd voelt.
- b. De begeleider onthoudt zich ervan de pupil te bejegenen op een wijze die de minderjarige in zijn waardigheid aantast.
- c. De begeleider dringt niet verder door in het privéleven van de minderjarige dan functioneel noodzakelijk is.
- d. De begeleider onthoudt zich van elke vorm van seksuele benadering en misbruik ten opzichte van de minderjarige. Alle seksuele handelingen, handelingen, contacten en relaties tussen begeleider en minderjarige tot 16 jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel grensoverschrijdend gedrag.
- e. De begeleider mag de minderjarige niet op zodanige wijze aanraken, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard ervaren zal worden.
- f. De begeleider zal tijdens trainingsdagen, kampen, reizen, uitjes en dergelijke zeer terughoudend en met respect omgaan met minderjarigen en de ruimtes waarin zij zich bevinden, zoals de kleedkamer of hotelkamer.
- g. De begeleider heeft de plicht de minderjarige naar vermogen te beschermen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel grensoverschrijdend gedrag en zal er actief op toezien dat de gedragscode door iedereen die bij de minderjarige is betrokken, wordt nageleefd.
- h. Indien de begeleider gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragscode en bij vermoedens van seksueel grensoverschrijdend gedrag, is hij verplicht hiervan melding te maken bij de daarvoor door het bestuur aangewezen personen.
- i. De begeleider krijgt of geeft geen (im)materiële vergoedingen die niet in de rede zijn.

- j. In die gevallen waar de gedragscode niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaalde gedragingen ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de begeleider in de geest van de gedragscode te handelen en zo nodig daarover in contact te treden met een door het bestuur aangewezen persoon.

2. Omschrijving seksueel grensoverschrijdend gedrag met minderjarigen en sanctiebeleid.

Onder seksueel grensoverschrijdend gedrag met minderjarigen verstaan wij:

- ⊕ Elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, nonverbale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren;
- ⊕ en / of plaatsvindt binnen een ongelijke machtsverhouding (volwassene-kind, hulpverlener-cliënt, leerkracht-leerling, trainer-pupil, leiding-jeugdlid, e.d.);
- ⊕ en / of andere handelingen of gedragingen die strafbaar zijn volgens het Wetboek van Strafrecht.

Gedragingen die volgens de bovenstaande omschrijving vallen onder seksueel grensoverschrijdend gedrag met minderjarigen, kunnen leiden tot een nader onderzoek waarin hoor en wederhoor zal plaatsvinden. Als dit onderzoek daar aanleiding toe geeft, kunnen de betrokkenen voor korte of langere tijd worden uitgesloten van vrijwilligerswerk met minderjarigen.

Seksueel grensoverschrijdende gedragingen met minderjarigen waarvan de Nationale Raad oordeelt dat deze vallen onder het Wetboek van Strafrecht, zullen bij politie/ justitie worden gemeld.

Deze gedragscode is op <datum> vastgesteld door het bestuur van Trainingsinstituut Nederland.

Ondertekening vrijwilliger

Ondertekening Secretaris
Trainingsinstituut Nederland

